

UNIUNEA EUROPEANĂ

Parteneriat în exploatarea Tehnologiilor Generice Esențiale (TGE),
utilizând o PLATformă de interacțiune cu întreprinderile competitive - TGE-PLAT
cod SMIS 2014+ 105623

Inițiativa pentru ”Cercetare și Inovare Responsabile”

O țintă esențială în stabilirea programelor europene de cercetare o constituie promovarea nu doar a științelor și tehnologiilor de excelență, ci și a științelor și tehnologiilor dorite din punct de vedere societal. Pentru aceasta este esențială alinierea obiectivelor proceselor de cercetare și inovare la nevoile și valorile societăților care le susțin.

Este tot mai clar că în prezent trebuie să fie implicată întreaga societate în luarea deciziilor referitoare la dezvoltarea științei și tehnologiei, astfel încât să contribuim cu toții la creșterea inteligentă, sustenabilă și incluzivă a societății.

Acesta este obiectivul principal al inițiativei ambițioase a Comisiei Europene în ceea ce privește Cercetarea și Inovarea Responsabile (RRI) ca preocupare generală a Programului Cadru pentru Cercetare și Inovare Orizont 2020.

RRI Tools (Proiect în cadrul PC7)

În acest context a fost propus și implementat proiectul ”RRI Tools”. Acesta a fost creat pentru a permite tuturor actorilor să își aducă aportul la inițiativa pentru Cercetare și Inovare Responsabile. A fost finanțat în cadrul celui de-al Șaptelea Program Cadru PC7 (2007-2013). ”RRI Tools” a avut ca obiectiv final dezvoltarea unui ansamblu de resurse digitale pentru promovarea, instruirea, diseminarea și implementarea RRI în cadrul programului Orizont 2020.

”RRI Tools” a fost implementat de un consorțiu multidisciplinar format din 26 de instituții, condus de Fundația ”la Caixa” (Spania). Acest consorțiu reunește instituții cu o experiență considerabilă în privința componentelor-cheie ale RRI din întreaga Europă. În plus, proiectul se bazează pe colaborare și incluziune pentru a stimula creativitatea și asumarea comună a procesului. Cercetătorii, societatea civilă, profesorii, industria și strategii care elaborează politicile și-au reunit forțele în cadrul ”RRI Tools”, colaborând pentru a crea o relație mai bună între cercetare și inovare, pe de o parte, și societate, pe de altă parte.

Parteneriat în exploatarea Tehnologiilor Generice Esențiale (TGE),
utilizând o PLATformă de interacțiune cu întreprinderile competitive - TGE-PLAT
cod SMIS 2014+ 105623

Sunt create 19 centre RRI care oferă acoperire pentru 30 de țări din Aria de Cercetare Europeană, cu extindere pe întreg teritoriul Europei. Aceste centre sunt responsabile pentru instruirea în utilizarea acestor instrumente, promovarea strategiilor care elaborează politicile la nivel național și regional și răspândirea conceptului de RRI. Astfel obiectivul final de **creare a unei Comunități de Practică Europene** care să reunească toate persoanele și organizațiile active în această nouă viziune de dezvoltare științifică și socială și care să poată utiliza și contribui permanent la RRI Toolkit a fost atins.

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Microtehnologie-IMT București este parte a acestei inițiative, făcând parte din hub-ul Bulgaria-România. Partener pentru Bulgaria în cadrul acestei inițiative este Camera de Comerț și Industrie Ruse.

Cercetarea și Inovarea Responsabile (CIR) reprezintă pe scurt:

- **Implicarea societății în știință și inovare** chiar din “amonte” proceselor de C&I, astfel încât rezultatele lor să se alinieze la valorile societății.
- **O umbrelă cuprinzătoare care să reunească diferitele aspecte ale relației dintre C&I și societate:** angajarea publică, accesul liber, egalitatea de gen, educația științifică, etica și guvernanta.
- **Un subiect sectorial în Orizont 2020**, Programul UE pentru Cercetare și Inovare 2014-2020.
- De ce CIR?
- **Știința și tehnologia reprezintă forțe transformatoare** care le-au conferit oamenilor capacitatea de alterare a ecosistemelor, a climatului terestru, dar și pe aceea de a construi fragmente de materie și chiar de viață. C&I ne-au făcut lumea și viața mai bune în multe privințe și cel mai probabil, vor continua să o facă.
- Cu toate acestea, în paralel cu imensul impact pozitiv asupra bunăstării omului, știința și tehnologia **generează uneori noi riscuri și dileme etice**, eșuează în rezolvarea problemelor abordate și stimulează controverse.
- În ultimii ani au fost întreprinse numeroase eforturi pentru a reduce distanța dintre știință și societate, ceea ce a condus la o largă abordare europeană, în cadrul Programului Orizont 2020, intitulată Cercetare și Inovare Responsabile (CIR). CIR caută să pună în discuția publică

UNIUNEA EUROPEANĂ

Parteneriat în exploatarea Tehnologiilor Generice Esențiale (TGE),
utilizând o PLATformă de interacțiune cu întreprinderile competitive - TGE-PLAT
cod SMIS 2014+ 105623

subiecte legate de cercetare și inovare, să le anticipeze consecințele și să implice societatea în lămurirea modului în care știința și tehnologia pot contribui la edificarea lumii și societății pe care ni le dorim pentru generațiile următoare.

În cadrul conceptului de Cercetare și Inovare Responsabile apar câteva întrebări

În toate programele de cercetare s-a pus problema responsabilității activității de cercetare, și cu atât mai mult odată cu apariția unor noi direcții de cercetare. Societatea și-a pus întrebarea dacă cercetarea și inovarea curente ar putea fi iresponsabile? În Europa, odată cu trecerea de la un program cadru la altul multe dintre practicile C&I acordă deja atenție unor aspecte incluse în conceptul Cercetarea și Inovarea Responsabilă. Cu toate acestea, o îmbunătățire semnificativă este posibilă, mai ales dacă luăm în considerare abordarea holistică pe care o aduc Cercetarea și Inovarea Responsabilă.

Care este rolul cercetării “de bază” sau “fundamentală”? Conceptul Cercetare și Inovare Responsabile îi provoacă pe cercetătorii din zona fundamentală să creeze punți de legătură cu societatea. Doar atunci vom putea noi, ca și comunitate Cercetarea și Inovarea Responsabilă, să introducem știința în cadrul democrației, dar și democrația în cadrul științei.

Cum procedăm atunci când facem Cercetare și Inovare Responsabile?

Cercetarea și Inovarea Responsabilă trebuie să determine **angajarea tuturor actorilor** (de la cercetători individuali până la instituții și guverne), prin metode incluzive și participative, de-a lungul tuturor etapelor de desfășurare ale CIR și la toate nivelele de guvernare C&I (de la stabilirea agendei până la proiectare, implementare și evaluare). Acești actori sunt:

- Cercetători;
- Decidenți politici;
- Educatori;
- Mediul de afaceri și inovatori din industrie;
- Organizații ale Societății Civile;

Parteneriat în exploatarea Tehnologiilor Generice Esențiale (TGE),
utilizând o PLATformă de interacțiune cu întreprinderile competitive - TGE-PLAT
cod SMIS 2014+ 105623

Această angajare, la rândul său, va ajuta ca CIR să poată răspunde provocărilor societății - cele **șapte Mari Provocări (seven Grand Challenges)** formulate de CE - și să se alinieze la valorile, necesitățile și așteptările publicului larg. Acestea sunt:

- Sănătate, schimbări demografice și bunăstare
- Alimentație, agricultură și silvicultură, ape
- Energie sigură, curată și eficientă
- Transport inteligent, ecologic și integrat
- Acțiuni în domeniul climei, mediului și resurselor
- Europa în cadrul unei lumi în schimbare: societăți incluzive, inovatoare, reflexive
- Societăți sigure: libertatea și securitatea Europei și a cetățenilor ei

Nu este doar meritoriu din perspectivă etică și societală, ci este menită să genereze o știință superioară, bazată pe agende de lucru mai diverse și mai bine conectate la complexitatea lumii reale.

Despre acestea și alte informații despre inițiativa "Cercetare și Inovare Responsabilă (CIR)" vom detalia în materialele viitoare.

*Dr. Corneliu Trișcă-Rusu, IMT București,
Persoană de contact HUB RRI Bulgaria-România*